

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 16 okt. 1950

*'s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Plein 2b.

Middagvergadering

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, s'Jacob, Joekes (gedeeltelijk), Liefstinck, Van Schaik, Spitzten, Stikker, Struyken, Teulings en In 't Veld.
Tevens is aanwezig Staatssecretaris Blom en Staatssecretaris Fockema Andreae (bij de punten 2n en 3).

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

3. *Uniezaken*

a. *Nieuw-Guinea*

Minister *Van Maarseveen* doet een kort verslag van de bespreking in besloten zitting van de Eerste Kamer over Nieuw-Guinea.

b. *Het vraagstuk van de Ambonese militairen* (Zie notulen MR d.d. 9 October 1950, punt 3d.)

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat de Generaals Scheffelaar en Paulussen ontslag hebben aangeboden naar aanleiding van de besluiten van de vorige vergadering van de Ministerraad inzake de kwestie der Ambonese militairen. Staatssecretaris *Blom* oppert de mogelijkheid, dat beide Generaals de besluiten van de Ministerraad verkeerd hebben begrepen.

Staatssecretaris *Fockema Andreae* acht het bedenkelijk, als Generaal Scheffelaar, die het vertrouwen van de Ambonese militairen op Java heeft, zou aftreden. In verband hiermede geeft hij de suggestie, dat hij aan Generaal Scheffelaar een persoonlijk telegram zal zenden. Spreker wijst erop, dat er nog vier kampen van Ambonese militairen op Java zijn, doch dat de Indonesische Regering niet bereid schijnt te zijn een verdere concentratie toe te staan. Met het oog hierop zou spreker aan de militaire leiding willen overlaten of zij 4000 dan wel 5000 man van de KL ter bescherming zou willen aanwenden. Minister *Van Maarseveen* acht het wenselijk een telegram te zenden, dat de Ministerraad er prijs op stelt, dat beide Generaals hun taak voortzetten. Indien dit mislukt zal men in hun ontslag moeten berusten. Overigens acht spreker de kwestie of 4000 dan wel 5000 Nederlandse militairen ter bescherming zullen blijven niet zeer belangrijk. De *Minister-President* zou dit aantal op 4000 willen laten. Minister *Götzen* is van mening, dat men de afwijzing van de gedachte om de Ambonese militairen naar Nederland over te brengen, moet handhaven.

Minister *Van Maarseveen* zou op dit punt niet willen toegeven aan de generaals, doch is bereid een concessie ten aanzien van het aantal vast te houden militairen te doen; dit aantal zal dan zonodig 5000 kunnen bedragen. De *Raad* verklaart zich hiermee accoord.

Minister *Liefstinck* informeert of reeds nieuwe gegevens inzake de liquidatie van het vroegere KNIL zijn ontvangen. Voorts zal men er nog eens op moeten wijzen, dat voortgang moet worden gemaakt met de demobilisatie van Ambonese militairen op Java, die niet van Ambon afkomstig zijn.

Spreker merkt tenslotte op, dat in het telegram d.d. 10 October j.l. nr.18919 is vermeld, dat de Nederlandse militairen niet dan op uitdrukkelijk verzoek van de UNCI en in overleg

met de Indonesische Regering ter beschikking zullen kunnen worden gesteld. Deze instructie zal men, gezien de nieuwe ontwikkeling, wellicht moeten herzien.

c. *De kwestie Ambon*

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat de Commissie voor Uniezaken zich er mede kan verenigen, dat Nederland niet zelf de Ambonzaak bij de Veiligheidsraad aanhangig maakt en tevens dat wanneer deze zaak in behandeling komt de Regering geen pogingen zal doen om aan deze behandeling deel te nemen. Wel zal ons land vertegenwoordigd zijn, indien wij daartoe ongevraagd door de Veiligheidsraad worden uitgenodigd. Sindsdien zijn twee nieuwe mededelingen ontvangen. In de eerste plaats zou Palar erop staan, dat Nederland ook voor de besprekingen in de Veiligheidsraad zal worden uitgenodigd. In de tweede plaats is gebleken, dat de Amerikaan, die deze maand Voorzitter is van de Veiligheidsraad, niet bereid is het rapport van de UNCI in de Veiligheidsraad in behandeling te brengen, zodat dit punt ook niet op de voorlopige agenda is vermeld. Onzerzijds zouden Frankrijk en Noorwegen kunnen worden gevraagd de behandeling van dit rapport wél op de agenda te plaatsen.

Minister *Stikker* verwacht, dat een dergelijke vraag ook aan de Indonesische Regering bekend zal worden. De Nederlandse bevolking zal evenwel vragen wat de Regering heeft gedaan om dit punt wel in de Veiligheidsraad in bespreking te krijgen.

De *Minister-president* is van oordeel, dat de Regering zich in verbinding zal moeten stellen met Noorwegen, aangezien dit land voor de groep van Staten in de Veiligheidsraad zitting heeft, waartoe ook Nederland hoort, terwijl het bovendien niet, zoals Frankrijk, bij koloniën is geïnteresseerd. Minister *Stikker* is het eens met de keuze van dit land: de Noorse Vertegenwoordiger bij de Veiligheidsraad heeft instructies aan zijn Regering gevraagd, zodat het mogelijk is hierbij invloed uit te oefenen. Intussen verwacht spreker van een eventuele actie van Noorwegen geen succes. De *Minister-President* stelt voor, dat toch bij Noorwegen zal worden gevraagd voor te stellen de bespreking van het rapport van UNCI, d.w.z. van een orgaan van de Verenigde Naties, op de agenda te zetten. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord, waarbij Minister *Lieftinck* laat aantekenen, dat hij hiertegen bezwaar heeft, aangezien bij een mislukking het prestige van de UNCI in Indonesië dan geheel verloren is.

Staatssecretaris *Fockema Andreae* merkt op, dat deze kwestie ook zijn weerslag heeft op de afwikkeling van het militaire vraagstuk. In dit verband stelt spreker de vraag of hij nog na zijn aankomst in New York met Dr. Van Roijen hierover zal spreken. Minister *Stikker* waarschuwt er voor, deze kwestie langs verschillende wegen te behandelen. Spreker verwacht, dat de Noorse Minister van Buitenlandse Zaken, *Lange*, deze kwestie goed zal behandelen.

De *Minister-President* merkt op, dat Amerika de centrale verantwoordelijkheid ervoor draagt voor het geval het rapport van de UNCI niet op de agenda wordt geplaatst. In dat geval zou Staatssecretaris *Fockema Andreae* deze kwestie met Dr. Van Roijen kunnen bespreken. Met de Amerikanen zou kunnen worden besproken, dat zij van de Indonesische Regering de toezegging zouden moeten vragen inzake verlening van de autonomie en amnestie voor Ambon op grond waarvan de Ambonezen bereid zouden zijn de strijd te staken, indien niet troepen van de vroegere TNI worden geland, die op dezelfde wijze zullen huishouden als thans b.v. op Bali geschiedt.

Staatssecretaris *Blom* acht het eveneens wenselijk er bij de Amerikanen op aan te dringen, dat zij tegenover de Indonesiërs zich bereid zullen verklaren de kwestie niet in de Veiligheidsraad te brengen, indien zij tot bedoelde oplossing van het geschil op Ambon komen. De *Raad* verklaart zich met deze gedachte accoord.

- - -

14. *Export- en importgaranties met herverzekering door de Staat* (Brief van de Minister van Financiën d.d. 6 Oct. 1950, no. 124, Afd. Economische en Sociale Zaken.)

Minister *Van Maarseveen* stelt voor teneinde het oog te kunnen houden op de verplichtingen van Indonesië aan Nederland, dat slechts tot een bepaald bedrag (f. 30 à f. 40 mln.) aan Indonesië credietgaranties kunnen worden verleend zonder machtiging van de Ministerraad. De *Minister-President* zou de verlening van deze machtiging aan de Raad of aan de RAVI willen laten. Minister *Lieftinck* verzoekt dit punt aan te houden teneinde op deze kwestie een uitvoerig commentaar te kunnen geven. Daartoe wordt besloten.
